

Exodus 16

1 ¶ Vanuit Elim trok het hele volk van Israël weer verder. Op de vijftiende dag van de tweede maand na hun vertrek uit Egypte bereikten ze de woestijn van Sin, die tussen Elim en de Sinai ligt.

2 (2-3) Daar in de woestijn begon het volk zich opnieuw te beklagen. ‘Had de HEER ons maar laten sterven in Egypte, ‘zeiden ze tegen Mozes en Aäron. ‘Daar waren de vleespotten tenminste gevuld en hadden we volop brood te eten. U hebt ons alleen maar naar de woestijn gebracht om ons hier allemaal van honger te laten omkomen.’

3

4 De HEER zei tegen Mozes: ‘Ik zal voor jullie brood uit de hemel laten regenen. De mensen moeten er dan elke dag op uitgaan om net zo veel te verzamelen als ze voor die dag nodig hebben. Daarmee stel ik hen op de proef: ik wil zien of ze zich aan mijn voorschriften houden.

5 Op de zesde dag moeten ze tweemaal zo veel verzamelen en klaarmaken als op de andere dagen.’

6 Hierop zeiden Mozes en Aäron tegen de Israëlieten: ‘Vanavond nog zult u inzien dat de HEER zelf u uit Egypte heeft geleid,

7 en morgen, in de ochtend, zult u de majesteit van de HEER zien. Hij heeft gehoord hoe u zich beklagt. Dat is tegen hem gericht, want wie zijn wij dat u zich bij ons zou beklagen?’

8 Mozes vervolgde: ‘Vanavond zal de HEER u vlees te eten geven, en morgenochtend zult u volop brood hebben, want de HEER heeft uw geklaag gehoord. Dat is immers tegen hem gericht en niet tegen ons-want wie zijn wij?’

9 Mozes zei tegen Aäron: ‘Zeg tegen de hele gemeenschap van Israël: “Wend u tot de HEER, want hij heeft uw geklaag gehoord.”’

10 Zodra Aäron dit aan het volk had opgedragen en allen zich met het gezicht naar de woestijn hadden opgesteld, verscheen in een wolk de majesteit van de HEER.

11 De HEER zei tegen Mozes:

12 ‘Ik heb gehoord hoe de Israëlieten zich beklagen. Zeg tegen hen: “Wanneer de avond valt zullen jullie vlees eten, en morgenochtend brood in overvloed. Dan zullen jullie inzien dat ik, de HEER, jullie God ben.”’

13 ¶ Diezelfde avond kwamen er grote zwermen kwartels aangevlogen, die in het kamp neerstreken, en de volgende morgen lag er overal rond het kamp dauw.

14 Toen de dauw opgetrokken was, bleek de woestijn bedekt met een fijn, schilferachtig laagje, alsof er rijp op de aarde lag.

15 ‘Wat is dat?’ vroegen de Israëlieten elkaar toen ze het zagen; ze begrepen niet wat het was. Mozes zei tegen hen: ‘Dat is het brood dat de HEER u te eten geeft.

16 De HEER heeft bepaald dat ieder ervan kan verzamelen wat hij nodig heeft. Iedereen mag er één omer van nemen voor elke persoon die bij hem in de tent woont.’

17 De Israëlieten deden dat. De een verzamelde veel, de ander weinig.

18 Toen ze het namaten, hadden zij die veel verzameld hadden niet meer dan een omer, en zij die weinig verzameld hadden niet minder, terwijl toch iedereen zo veel had genomen als hij nodig had.

19 Mozes verbood om ook maar iets ervan tot de volgende dag te bewaren.

20 Sommigen luisterden niet naar hem en bewaarden toch iets; de volgende morgen zat het vol wormen en stonk het. Mozes wees hen scherp terecht.

21 Elke morgen verzamelde ieder zo veel als hij nodig had; zodra de zon begon te branden, smolt het weg.

22 ¶ Maar op de zesde dag verzamelden ze een dubbele hoeveelheid: twee omer per persoon. De leiders van het volk kwamen dit bij Mozes melden.

23 Mozes zei tegen hen: 'De HEER heeft dit zo bepaald. Morgen is het een dag van rust, een heilige sabbat ter ere van de HEER. Bak of kook daarom wat u wilt klaarmaken, en bewaar wat er overblijft tot morgen.'

24 Ze lieten dus iets over voor de volgende dag, zoals Mozes had opgedragen; nu stonk het niet en zaten er geen wormen in.

25 'Dit moet u vandaag eten,' zei Mozes, 'want vandaag is het sabbat, een rustdag ter ere van de HEER, en zult u buiten het kamp niets vinden.'

26 Zes dagen kunt u voedsel verzamelen, maar de zevende dag is het sabbat, dan is het er niet.'

27 Toch gingen sommigen ook op de zevende dag op zoek, maar ze vonden niets.

28 Toen zei de HEER tegen Mozes: 'Hoe lang blijven jullie nog weigeren mijn geboden en voorschriften in acht te nemen?'

29 De HEER heeft jullie de sabbat gegeven en daarom geeft hij jullie op de zesde dag voedsel voor twee dagen. Laat ieder dus op de zevende dag blijven waar hij is, niemand mag dan het kamp verlaten.'

30 Toen hield iedereen op de zevende dag rust.

31 Het volk van Israël noemde het voedsel manna. Het leek op korianderzaad, maar dan wit, en het smaakte als honingkoek.

32 ¶ Mozes zei: 'De HEER heeft het volgende bevolen: "Er moet één volle omer bewaard blijven voor de generaties die na jullie komen, want zij moeten het brood kunnen zien dat ik jullie in de woestijn te eten heb gegeven toen ik jullie uit Egypte leidde."''

33 Daarom zei Mozes tegen Aäron: 'Doe een volle omer manna in een kruik en leg die op de plaats waar de HEER wordt vereerd, om het manna daar voor de komende generaties te bewaren.'

34 Zoals de HEER Mozes had opgedragen, legde Aäron de kruik neer voor de verbondstekst, om het manna daar te bewaren.

35 Veertig jaar lang aten de Israëlieten manna, tot ze in bewoond gebied kwamen; ze aten manna tot ze de grens van Kanaän bereikten.

Johannes 6

32 Maar Jezus zei: 'Waarachtig, ik verzeker u: niet Mozes heeft u het brood uit de hemel gegeven, maar mijn Vader; hij geeft u het ware brood uit de hemel.'

33 Het brood van God is het brood dat neerdaalt uit de hemel en dat leven geeft aan de wereld.'

34 'Geef ons altijd dat brood, Heer!' zeiden ze toen.

35 'Ik ben het brood dat leven geeft,' zei Jezus. 'Wie bij mij komt zal geen honger meer hebben, en wie in mij gelooft zal nooit meer dorst hebben.'

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Het leven is kwetsbaar en helemaal niet zo maakbaar leren we in deze dagen van het coronavirus.

Een klein virusje en de hele wereld welvarende wereld wordt onderuit gehaald.

Vluchten worden gecancelld, grenzen gaan dicht, openbare samenkomsten met meer dan 100 mensen verboden, mensen worden bang en gaan hamsteren.

Het is zaak om wer terug geworpen te worden op vertrouwen leren we uit Exodus 16

Wat is de situatie?

Het volk Israël is uit Egypte geleid.

Maar daarmee is het nog niet in het beloofde land.

Want tussen Egypte en het beloofde land ligt nog een woestijn.

En: Uittrekken uit Egypte, letterlijk het angsthuis in het Hebreeuws, is één ding, maar binnentrekken in het beloofde land is nog weer iets anders.

Vrij zijn is mooi, maar echt bevrijd en vertrouwensvol leven is een ander verhaal!

Om dat laatste te leren moet je soms een hele weg afleggen. **Dia 1**

Het volk Israel moest via een omweg langs de berg Sinai om de Tien Woorden van God in ontvangst te nemen en via hindernissen en tegenslagen Kanaan binnen gaan. Ze moesten door de woestijn om te leren hoe het leven in het beloofde land toegaat.

In ons verhaal staat dat God het volk op de proef stelde.

Als een mens geroepen wordt om iets belangrijks te gaan doen moet hij soms een toets afleggen.

Iemand met rijbewijs kan niet zomaar een bus met mensen vervoeren, iemand die in de cockpit mee kijkt kan niet na een paar keer oefenen met een toestel de lucht in en met een stoomcursus spreekvaardigheid kan je niet zomaar de preekstoel op.

Daarvoor is het werk te belangrijk, de roeping te groot.

In de toets, de proef, blijkt of je er klaar voor bent.

In de woestijn stelde de Here God zijn volk op de proef: een oefening.

Dat viel niet mee, want ze waren dwars. Het waren nl mensen, zoals u en ik.

Niet zo vol vertrouwen en ze willen graag weer naar de maakbare samenleving van Egypte waar de Nijl als vanzelfsprekend vruchtbaarheid en welvaart geeft.

Twee tot drie keer per jaar trad die rivier buiten zijn oevers en bevloede het land **Dia 2**

Egypte het was het land van de gevulde vleespotten en daar was er volop brood.

Je hoeft er niet meer te bidden!

En hier in de woestijn, in de crisis komt het volk om van angst...

Het is ook de boodschap van de bangmakers vandaag: het gaat fout met Nederland, we moeten weer terug naar vroeger, naar ons Nederland...En: die regering van nu is niks!

Daarom: God geeft zijn volk een oefening. In vertrouwen

God doet zijn hand open en het regende manna uit de hemel.

Brood uit de hemel -manna-, hoe kan dat, hoe zit dat?

Wetenschappers hebben er deze verklaring voor: "In de woestijn heb je kleine, doornachtige struikjes, tamarindebosjes, waar insecten 's nachts honingzoete korreltjes op achterlaten.

's Morgens voor de zon heet wordt kun je ze verzamelen en ervan eten.

We kennen de officiële naam als tamarix mannifera, de mannadragede tamarix.

Het lijkt niks bijzonders, doodgewoon. .

Maar bijzonder is het omdat dit manna het hele jaar door te vinden was en niet alleen in maart-april en ook bijzonder is het omdat de wormen er op de tweede dag in kwamen, maar op sabbat niet.

Brood als brood uit de hemel. Brood als een geschenk. Brood als genadebrood.
Manna betekent vanuit het Hebreeuws: "wat toch?" "wat is dat toch?"
Manna is de uitroep van verwondering om het dagelijks brood.

Zo dankbaar en verwonderd ze toen leefden van het genadebrood zo snel was het volk Israel dat later weer vergeten.

De schaarste en het gebrek waren er niet meer, alleen uit de verhalen wisten ze er nog van.

Is dat herkenbaar voor ons?

Echte schaarste en gebrek kennen de meesten alleen uit verhalen van ouders, grootouders, overgrootouders.

Armoede, honger, oorlog, ik heb het nooit meegemaakt. Ziekte en dood wel.

Maar ons voorgeslacht was meer geoefend in een afhankelijk leven: kleine luyden, kleine mensen, maar met een grote God.

Het is net alsof het coronavirus ons dat even weer wil leren...

Namelijk dat niks vanzelfsprekend is, niks maakbaar is, alles is kwetsbaar en genade
Leef uit de Hand van God.

In elk geval: Iedereen ging rapen en kijk: – iedereen had genoeg.

Wie veel verzameld had, hield niet over en wie minder verzameld had, kwam niet tekort.

Wij denken snel, dat we nooit genoeg kunnen hebben en we hamsteren bij het leven.
Hier staat: Ieder had genoeg!

Hoe dat precies zit, weet ik niet – maar je zou kunnen denken dat ze gedeeld hebben. Tevredener zijn geworden. Hun naaste zijn gaan zien.

Ieder verzamelde voldoende voor één dag. Niet voor meerdere dagen.

Dat betekent niet dat er niet gespaard mag worden, maar wel dat onze zorg en bezorgdheid een grens heeft en dat het leven niet bestaat uit graaien en grabbelen, alles er uit halen, hebben, houden.

Want het blijkt dat als er echt iets gebeurt je daar helemaal niks aan hebt.

Niet hoeveelheid spullen geven dan antwoord -daar is de worm in gekomen!- maar een houding van vertrouwen.

Alle economische crises maken dit duidelijk: wij leefden in luchtballonnen en stelden ons vertrouwen op dingen waar de worm in is gekomen zoals die erin kwam bij al die mensen die voor 2 dagen manna verzamelden en dus geen vertrouwen hadden en leefden van hebben en houden.

Zo actueel is dit oude verhaal: voordat Israël het beloofde land ingaat, moet het dat vertrouwen leren, want in het beloofde land moet het juist anders toegaan.

Niet Egyptisch, het land dat bol stond van de piramides waarin van alles verzameld werd.

Een farao verzamelden daarin zijn hele huishouding van mensen en bezittingen.

Om zichzelf hemels leven te garanderen.

Maar Israël moest leren: geen zorgen voor de dag van morgen.

Een harde leerschool. Dat roept spanningen op. Wie kan dat? Wie houdt dat vol?
Alleen degene die leeft van beloften.

Het manna verwijst naar het Koninkrijk van God, naar het beloofde land, naar het land van genoeg, voldoende, verzadiging.

Dat wordt op de sabbat dubbelop gevierd.

Dan hoeft er geen manna gezocht te worden, dan hoeft er niet gezorgd te worden, dan is er voldoende, zonder meer.

Dan kan de vrijheid zonder angst, volop en vrijuit worden gevierd.

Voordat Israël het beloofde land ingaat, moet het ontdekken: wij leven van verwondering en niet van prestaties, niet van grabbelen en graaien.

Ter herinnering daaraan werd een kleine kruik bewaard van 1 omer (4,5 liter)

Die moesten ze meenemen uit de woestijn, met het oog op later – als ze in het land in overvloed zouden leven.

De kruik bevatte één gomer, ongeveer 4,5 liter

Leg die neer op de plaats waar de Heer wordt vereerd, staat er (33).

Dat wil zeggen: in het heiligdom.

Telkens als het volk naderde tot God als antwoorden op de roep van God qarana (roep toch/likt op corona) stond die kruik daar – als een stille getuige.

Die kruik zei: de tijden zijn wel veranderd, maar één ding is niet veranderd: dat je leven mag uit Gods hand.

Dan heb je vrede en houvast, ook al is het leven niet altijd gemakkelijk.

Over de plek waar de kruik werd neergelegd, lezen we nog iets: Aäron legde het neer vóór de verbondstekst (34).

Dat wil zeggen: bij de geboden van God, bij de wet van God.

Als een stimulans, om te wandelen in zijn wegen.

Dat wil zeggen: dagelijks tot God gaan, leven in vertrouwen - dat is geen kwestie van behoefte (doe het maar als je zin hebt); het is een gebod.

Daarin wil de Here God het volk oefenen, om het leven op Hem te richten.

Laten we niet zeggen: wat is het moeilijk.

Het is eenvoudig – en naarmate je meer geoefend wordt, ga je er ook steeds meer de zegen van merken.

Doen wat God onze grote toezichthouder, zegt, geeft groot rendement: vreugde

Er is nog iets waaraan de kruik met manna ons herinnert: geven.

Die kruik vertelt, dat wie veel had niets overhield en wie minder had niet tekort kwam.

Als God voor ons zorgt, dan mogen wij ook voor elkaar zorgen, om elkaar geven.

Het is goed dan landen in Europa dat omzien kennen in tijden van corona en kinderen die verhongeren aan de randen van Europa, willen huisvesten.

Geven: een collecte is een oefening in geven.

Hoeveel moet je geven? Zullen we maar niet wat minderen, zeggen de sommigen, want er blijft zoveel aan de strijkstok hangen...

Hebben we nog vertrouwen?

Geef zoveel als je met vreugde kunt missen.

Zo mogen we ook delen van onze overvloed, van onze zegeningen, met anderen die tekort komen.

Manna wil de Here God ons elke dag geven.

Het is gewoon zònde, als je denkt dat Hij daar niet voor zorgt.

Het manna daalde van boven neer; je zou kunnen zeggen dat in dat manna God zelf neerdaalde naar zijn volk.

Dat is het diepste geheim.

In de gaven komt de Gever zelf mee. Jezus Christus heeft gezegd: Ik ben het levende brood dat uit de hemel neerdaalt. Hij wil er zijn voor ons, iedere dag.

Om je te voeden, om je moed en kracht te geven, om je op te vangen en te dragen (als dat nodig is).

We zullen niet tekort komen we zullen niet over houden.
We hebben genoeg om door dit leven heen te komen, om vol te houden en gericht te
blijven op de toekomst van Jezus Christus.
Het leven is niet maakbaar, maar kostbaar en kwetsbaar.

Amen.